

تعیین بازه زمانی بهینه تست‌های دوره‌ای و خود بازبینی در تجهیزات حفاظتی با استفاده از یک مدل قابلیت اطمینان

مالک قنواصی

کارشناسی ارشد برق قدرت - دانشگاه شهید چمران اهواز
malekghanavati@yahoo.com

علی سعیدیان

استادیار دانشکده مهندسی - دانشگاه شهید چمران اهواز
a_saidian2000@yahoo.com

چکیده :

قابلیت اطمینان یک رله حفاظتی می‌تواند بوسیلهٔ مراقبت‌های دوره‌ای و یا بوسیلهٔ گنجانیدن یک سیستم ناظر داخلی و نیز پایش آن در طول عمر کارکرد، بهبود بخشیده شود. با توجه به خصوصی سازی و تجدید ساختار در صنعت برق، اهمیت به دو مقوله "کیفیت" و "قابلیت اطمینان" در بازار رقابتی برق ضروری است و در رضایت مندی طرف‌های ذی نفع به خصوص مشترکین و مصرف‌کنندگان نقش اساسی را ایفا می‌کنند. در این مقاله ضمن ارائه روشهای دقیق محاسبات قابلیت اطمینان تجهیزات حفاظتی، عوامل متنوع و شاخص‌های مؤثر در قابلیت اطمینان آنها به ازای خطاهای مختلف، مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد. برای این منظور یک سیستم تست اجرا شده در شرکت مناطق نفتخیز جنوب با مشخصات مناسب و کاربردی شبیه‌سازی شده و تحلیل های لازم بر روی آن انجام شده است که می‌تواند برای بررسی این ویژگی‌ها استفاده شود.

واژه‌های کلیدی : قابلیت اطمینان - عملکرد
ناجبا - عدم عملکرد - قابلیت اتکا - خود بازبینی

۱- مقدمه :

بحث قابلیت اطمینان در سیستم‌های حفاظتی با سایر قسمت‌های شبکه قدرت متفاوت است. دلیل این اختلاف را می‌بایست در نحوه عملکرد سیستم‌های حفاظتی و انواع خطاهایی که بر آنها مترتب است، جستجو نمود. سیستم حفاظتی شبکه‌های قدرت نقش اساسی در ایمنی، پایداری و قابلیت اطمینان سیستم دارد، سرعت بالا، حساسیت مناسب، دقت کافی، عملکرد

بموقع و قابل اطمینان سیستم‌های حفاظتی همیشه جزء عوامل اصلی ارزیابی آنها بوده است. نیازهای شبکه گاه بالاتر از تواناییهای تکنیکی بکار رفته در ساخت و طراحی این سیستم‌ها می‌باشد، به همین دلیل ترکیبهای نسبتاً پیچیده‌ای از سیستم‌های حفاظتی مختلف جهت نیل به خواسته‌های شبکه معرفی شده‌اند، که هر یک از این ترکیبها خصوصیات تکنیکی خاص خود را دارند و از طرف دیگر، هر یک هزینه‌های ساخت و بهره‌برداری خاص خود را نیز دارا می‌باشد.

دو نوع خطای اولیه یک رله، عدم عملکرد¹ و عملکرد ناجبا² می‌باشند. اقدامات قابل توجهی به منظور بررسی کردن ظواهر مختلف قابلیت اطمینان سیستم‌های حفاظتی انجام شده است. مرجع [11]، روشی را برای محاسبه احتمال خطای رله حفاظتی معرفی می‌کند. یک شاخص قابلیت اطمینان که با عنوان «احتمال ندیده شدن» در مراجع [1,3] به صورت احتمال اینکه رله برای پاسخ دادن، در زمان عملکرد دچار اشکال شود، ارائه شده است. روش پیشنهاد شده در مرجع [12]، در مرجع [10] با مفهوم عدم دسترسی به سیستم حفاظتی، بهبود و گسترش داده شده است. رله‌های دیجیتالی مدرن معمولاً بوسیلهٔ قابلیت خود بازبینی³ و کنترل کنندگی⁴ تجهیز می‌شوند [4]. مرجع [13] یک مدل مارکوف (Markov) را برای پیش بینی کردن بازهٔ زمانی بهینه تست دوره ای⁵ رله‌های حفاظتی با قابلیت خود بازبینی، توضیح می‌دهد.

1- Fail to Operate
2- Mal Operation
3 - Self Checking
4 - Watchdog
5- Routine Test

فوق‌الذکر قابلیت اطمینان سیستم حفاظتی به دو بخش

عمده تقسیم می‌گردد: قابلیت اتکا و ایمنی

۲-۳-۱- قابلیت اتکا^۶: عبارتست از حصول

اطمینان از عملکرد صحیح سیستم حفاظتی به‌هنگام بروز خطا در شبکه، که در اصطلاح به آن قطع موضعی و صحیح می‌گویند.

۲-۳-۲- ایمنی^۷: عبارتست از حصول اطمینان از

عدم عملکرد بی‌مورد و نابجای سیستم حفاظتی، مگر در مواقعی که در شبکه خطایی رخ داده باشد.

۳- قابلیت دسترسی^۸:

این عامل عبارتست از نسبت طول عمر مفید کاری یک دستگاه که عملکرد صحیحی دارد به کل طول عمر همان دستگاه. بنابراین قابلیت دسترسی برابر کل طول عمر منهای زمان از دست رفته بعلة خرابی، تعمیر، سرویس و... می‌باشد.

طول عمر یک دستگاه لزوماً برابر با زمان مفید کاری همین دستگاه نیست و بسیاری از دستگاهها دارای زمان مفید کاری کمتری نسبت به طول عمر خود می‌باشند. قابلیت اطمینان سیستم مقدار خاصی است که بستگی به زمان دارد و با گذشت زمان احتمال خرابی و عیب بالا می‌رود و به شکل تابعی نمایی از زمان است.

$$R = e^{-\lambda t} \quad (1)$$

که در این رابطه R قابلیت اطمینان و λ نرخ خطاست. مقدار λ می‌تواند متغیر باشد ولیکن در مورد اکثر تجهیزات به شکل تجربی ثابت شده است، ابتدا در زمان راه‌اندازی مقدار بالایی است و به مرور کاهش پیدا می‌کند و در طی یک مدت بخصوص این مقدار ثابت باقی می‌ماند و پس از طی این دوره دوباره افزایش پیدا می‌کند. مدت زمانی را که λ ثابت است را از این پس عمر مفید می‌نامیم و تمام بررسیها را در این زمان انجام می‌دهیم. درانتهای عمر مفید جهت جلوگیری از افزایش λ می‌توان با اعمال تعمیر یا سرویس مجدد، λ را به مقدار ثابت خود برگرداند (شکل ۱) و بدین ترتیب

۲- ارزیابی قابلیت اطمینان

قابلیت اطمینان یک محصول عبارتست از کیفیت آن محصول در طول عمر کاری خود. در بحث قابلیت اطمینان سیستم‌های حفاظتی می‌بایست این سیستم‌ها را به شکل مجزا از سایر تجهیزات شبکه‌های قدرت مورد تجزیه و تحلیل قرار داد زیرا این سیستم‌ها خود از اجزای متعددی تشکیل شده‌اند و با این سبک تجزیه و تحلیل می‌توان حساسیت سیستم‌های حفاظتی مختلف را نیز مطالعه کنیم. سیستم‌های حفاظتی به سه طریق می‌توانند خارج از محدوده کار خود خطا کنند.

۲-۱- عملکرد نابجا (Maloperation): زمانی که

خطائی در شبکه رخ نداده است سیستم حفاظتی بی‌جهت با عملکرد نابجا خود باعث قطع جریان برق می‌گردد. این نوع خطا عمدتاً به علت وجود یک سیگنال غیر واقعی در سیستم حفاظتی رخ می‌دهد که نهایتاً باعث قطع بی‌مورد کلید می‌شود. این نوع خطا در سیستم حفاظتی از نوع خود آشکار ساز است زیرا پس از بروز به علت قطع بی‌مورد کلید، وجود خود را اعلام می‌کند [15].

۲-۲- عدم عملکرد (Fail To Operate): زمانی که

خطائی در شبکه رخ داده باشد و سیستم حفاظتی نسبت به این خطا از خود عکس‌العملی را نشان ندهد از آنجائی که سیستم‌های حفاظتی در شبکه‌های قدرت جزء تجهیزات ساکت می‌باشند (یعنی در حالت عادی کار سیستم هیچ عکس‌العملی از خود نشان نمی‌دهند مگر در صورت بروز خطا با قطع بخشی از شبکه وظیفه خود را انجام دهند). بنابراین هر گونه خطائی در این سیستم آشکار نخواهد شد مگر آنکه پس از بروز خطا در شبکه سیستم حفاظت به غلط نسبت به آن عمل نکند. به‌همین دلیل این نوع خطاهای سیستم حفاظتی از نوع خود آشکار ساز نمی‌باشد.

۲-۳- عملکرد نادرست (False Operation): زمانی

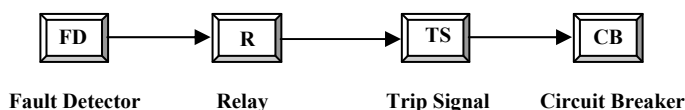
که خطائی در شبکه رخ داده باشد و سیستم حفاظتی نسبت به این خطا از خود عکس‌العمل مناسب را نشان ندهد (به عنوان مثال در زمان نامناسب اقدام به قطع مدار بکند) این نوع خطا را می‌توان در ارزیابی از همان نوع قبلی به حساب آوریم. با توجه به تقسیم‌بندی‌های

6 – Dependability

7- Security

8 - Availability

روش های مرسوم در شبکه های قدرت متفاوت است، که به آنها اشاره گردید. (شکل ۲)

شکل (۲) بلوک دیاگرام تجهیزات حفاظتی

FD : واحد تشخیص دهنده خطا که خود شامل قسمتهای متعددی است از قبیل ترانسهای اندازه گیری (مانند ترانس جریان و ترانس ولتاژ خازنی) همچنین مقایسه کننده های اولیه را نیز شامل می گردد.

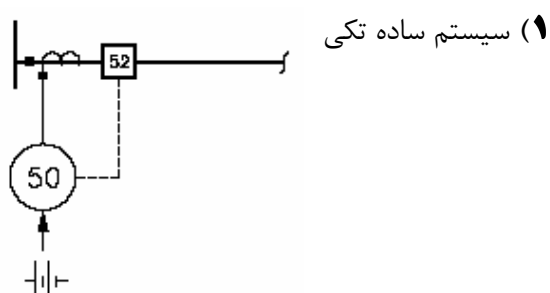
R : واحد رله و یا تصمیم گیر که عمل تشخیص خطا به عهده این واحد است و مغز متفکر سیستم حفاظتی است که خود می تواند شامل مدار تغذیه، مدارهای پروسه تشخیص خطا، مدارهای عمل کننده، مدارهای پایدارکننده و غیره باشد. البته در یک سیستم حفاظتی ممکن است ترکیبی از رله های مختلف وجود داشته باشد که در اینجا برای سادگی همه را در یک بلوک قرار می دهیم.

T.S : این واحد شامل منابع تغذیه مربوط به مدار تریپ (که شامل Trip coil و سیم کشی های مربوطه است) و غیره می باشد.

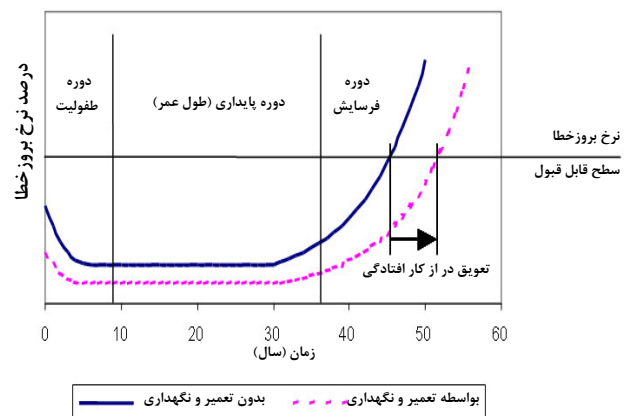
C.B (مدار شکن) : این قسمت از سیستم حفاظتی تفاوت ماهوی با سایر قسمتها دارد بدین جهت که کلید قسمت محرک و عمل کننده زنجیره حفاظتی بوده و خود هیچگونه تصمیمی نمی گیرد، لیکن اجرا کننده دستورات سیستم حفاظتی است و حاصل کار آن قطع قسمتی از مدار شبکه است.

۵- بررسی آلترناتیوهای حفاظتی مختلف :

جهت ارزیابی قابلیت اطمینان تجهیزات حفاظتی، سناریوهای زیر را می توان مد نظر داشت شامل :

طول عمر مفید افزایش پیدا می کند [13] البته لازم به تذکر است که در اینجا آزمایش، تعمیر یا سرویس بدون خطا در نظر گرفته شده است.

شکل (۱) افزایش منحنی طول عمر مفید و قابلیت دسترسی بدلیل کاهش زمان تعمیرات دوره های

در نهایت مقدار λ در تمام محاسبات ثابت در نظر گرفته می شود و از آنجا که مقدار R با زمان تغییر پیدا می کند در بررسیهای زمانی از عواملی چون قابلیت دسترسی A و یا عدم قابلیت دسترسی U ⁹، استفاده می کنند.

اگر فاصله بین دو آزمایش، تعمیر یا سرویس را T_c بگیریم آنگاه خواهیم داشت :

$$U = \frac{1}{T_c} \int_0^{T_c} (1 - e^{-\lambda t}) dt = 1 - \frac{1}{\lambda T_c} (1 - e^{-\lambda T_c}) \quad (2)$$

و با فرض $\lambda T_c \ll 1$ خواهیم داشت :

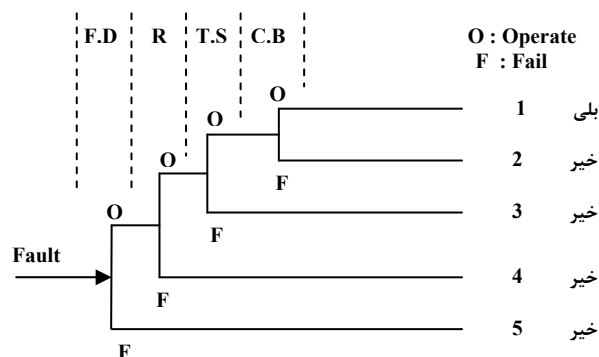
$$U = \frac{\lambda T_c}{2} \quad (3)$$

همانطور که از رابطه (۳) مشخص است با کاهش زمان T_c مقدار عدم قابلیت دسترسی کم می شود.

۴ - روش های ارزیابی و مدلسازی سیستم :

سیستم های حفاظتی ترکیبی از تجهیزات مختلف می باشند که هر یک وظیفه خاصی را به عهده دارند در بسیاری از موارد عملکرد یکی از این تجهیزات بستگی به عملکرد تجهیزات قبلی در طی یک سلسله عملیات پی در پی دارد و بخاطر این ویژگی خاص سیستم های حفاظتی، روش های ارزیابی قابلیت اطمینان در آنها از

يك عملکرد مطلوب سيستم حفاظتي را نشان مي دهد و چهار حالت بعدي همگي حالات خطا مي باشند. مطابق اطلاعات سازنده هر يك از اجزاء سيستم حفاظتي داراي نرخ خطاي 0.02 خطا در سال باشند آنگاه براي هر يك از اين اجزاء مقدار ضريب عدم قابليت دسترسي U از رابطه (۲) و يا (۳) قابل محاسبه است.

شكل (۳) درخت وقايع سيستم تست از نوع ساده تكي اجرا شده در صنعت نفت جنوب

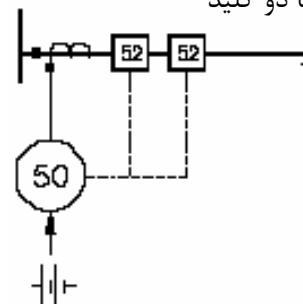
اگر فاصله بين دو آزمون متوالي را به ترتيب سه ماه، شش ماه و يك سال بگيريم مقدار عدم دسترسي براي هر يك از اجزاء سيستم حفاظتي به ترتيب برابر 0.0025، 0.005 و 0.01 خواهد شد. حال جهت ارزيابي قابليت اطمينان مجموعه سيستم حفاظتي با استفاده از درخت وقايع احتمال حالت هاي مختلف را محاسبه مي كنيم كه نتيجه آن جدول (۱) مي باشد.

حالت	دوازده ماه	شش ماه	سه ماه	نرخ خطا
5	0.01	0.005	0.0025	0.02
4	0.0099	0.004975	0.002493	0.02
3	0.009801	0.004950	0.002487	0.02
2	0.009705	0.004925	0.002481	0.02
fail to operate	0.039407	0.019850	0.009962	0.02
Reliability (1)	0.960592	0.980149	0.990037	0.02

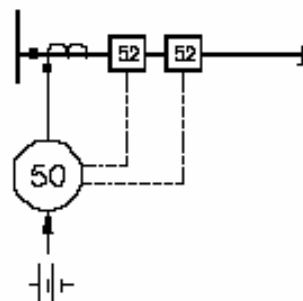
جدول (۱) ارزيابي قابليت اطمينان سيستم تست از نوع ساده تكي با فواصل تعمير مختلف

جهت ارزيابي عملکرد نابجاي سيستم حفاظتي دقيقا مشابه حالت قبل و با استفاده از اطلاعات موجود و درخت وقايع ترسيم شده در شكل (۳) عمل مي نمائيم، وليكن نکته اضافي در اين است كه سيگنال ناخواسته در كجاي زنجيره حفاظتي وجود آمده است اگر در FD وجود آيد آنگاه چهار حالت اول و اگر اشكال در R باشد تنها سه حالت اول درخت وقايع مد نظر خواهند بود و اگر در TS وجود آيد فقط دو حالت اول در نظر گرفته مي شود.

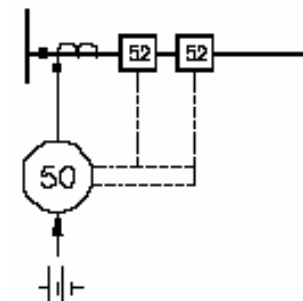
۲) سيستم ساده تكي با دو كليد

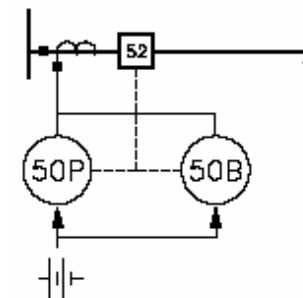
۳) سيستم ساده تكي با دو كليد و مدار تريپ جداگانه براي هر كليد

۴) سيستم ساده تكي با دو كليد و مدار تريپ مشترك بين دو كليد

۵) سيستم مضاعف (حفاظت دويل) و يك كليد

۶ - ارزيابي و مدل سازي سيستم تست :

در شكل (۳) درخت وقايع سيستم تست از نوع ساده تكي اجرا شده در صنعت نفت جنوب را مي بينيم، مجموعا پنج حالت پيش آمده است كه هر يك احتمال خاص خود را داراست. در بين اين پنج حالت فقط حالت

انجمن مهندسين برق و الكترونيك ايران
شاخه ی تهران

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
قطب علمی قدرت

	ساده با دو کلید و مدار تریپ مشترک		
	سه ماه	شش ماه	دوازده ماه
Fail to operate	0.00499375	0.00997500	0.01990000
mal operation	0.00297265	0.00294565	0.00289251
Reliability	0.99500625	0.99002500	0.98010000

جدول (۶) ارزیابی قابلیت اطمینان سیستم تست ساده با دو کلید و مدار تریپ مشترک

	سیستم دوبل		
	سه ماه	شش ماه	دوازده ماه
Fail to operate	0.00249532	0.00498131	0.00992549
mal operation	0.00298504	0.00297017	0.00294069
Reliability	0.99750467	0.99501868	0.99007450

جدول (۷) ارزیابی قابلیت اطمینان سیستم تست از نوع مضاعف با مقایسه جدول های (۳) تا (۷) مشاهده می شود که استفاده از سیستم های دوبل (مضاعف) باعث کاهش خطای سیستم حفاظتی تا حد $\left(\frac{1}{4}\right)$ شده و راهی جهت افزایش قابلیت اطمینان می باشد. برای بهینه سازی قابلیت اطمینان سیستم حفاظتی دوبله نمودن کلید قدرت بسیار گران است لذا استفاده از رله بسیار منطقی است. یکی از راهکار های مناسب دوبله نمودن تریپ کوئل¹⁰ کلید می باشد، دوبله نمودن منبع تغذیه برای هر کدام از تریپ کوئل ها نیز شیوه ای مناسب است.

۷- افزایش قابلیت اطمینان تجهیزات حفاظتی :

جهت افزایش قابلیت اطمینان سیستم های حفاظتی روشهای متعددی تا کنون پیشنهاد و اجرا شده اند. این روشها در مورد رله های استاتیکی، رله های جدید دیجیتالی یا میکروپروسسوری بیشتر مطرح شده اند زیرا در این نوع رله ها اجرای این روشها به مراتب آسانتر گشته است .

۷-۱- بازبینی مستمر¹¹:

یکی از روشهای تشخیص عیب در قسمتهای سیستم حفاظتی ، بازبینی آنهاست. وجود ارتباطات و اتصالات متعدد رله با منابع تغذیه DC ، ترانسهای جریان و ولتاژ، مدارهای تریپ کلید و غیره با توجه به ماهیت سری

در (جدول ۲) احتمال هر یک از این حالات مشخص شده است. در تمام این سه حالت فقط یک حالت خطاست زیرا تنها در این حالت است که کلید به اشتباه باز می شود. حال هر یک از این احتمالات می بایست در مقدار احتمال بوجود آمدن سیگنال خطا در واحد مربوطه ضرب گردد (مطابق اطلاعات ثبت شده برای هر سه مورد FD و R و TS این احتمال برابر 0.001 در سال می باشد) و احتمال بوجود آمدن سیگنال خطا در هر یک از این سه واحد مستقل از دیگری است.

حالت	دوازده ماه	شش ماه	سه ماه	نرخ خطا
Error in FD	0.970592	0.985149	0.992537	0.001
error in R	0.980492	0.990124	0.995031	0.001
error in TS	0.990294	0.995074	0.997518	0.001
mal operation	0.002941	0.002970	0.002985	0.001

جدول (۲) نتایج عملکرد نابجا سیستم حفاظتی از نوع ساده تکی با فواصل تعمیر مختلف

۶-۱- نتایج بکارگیری آلترناتیوهای حفاظتی

در سیستم تست معرفی شده :

	ساده تکی		
	سه ماه	شش ماه	دوازده ماه
Fail to operate	0.00994610	0.01978547	0.03915030
mal operation	0.00298508	0.00297034	0.00294137
Reliability	0.99005389	0.98021452	0.96084969

جدول (۳) ارزیابی قابلیت اطمینان سیستم تست ساده تکی

	ساده تکی با دو کلید		
	سه ماه	شش ماه	دوازده ماه
Fail to operate	0.00748128	0.01492524	0.02970199
mal operation	0.00297764	0.00295557	0.00291226
Reliability	0.99251871	0.98507475	0.97029801

جدول (۴) ارزیابی قابلیت اطمینان سیستم تست ساده تکی با دو کلید

	ساده با دو کلید و مدار تریپ جداگانه		
	سه ماه	شش ماه	دوازده ماه
Fail to operate	0.00498131	0.00992549	0.01970395
mal operation	0.0029701	0.00294064	0.00288255
Reliability	0.99501868	0.99007450	0.98029604

جدول (۵) ارزیابی قابلیت اطمینان سیستم تست ساده با دو کلید و مدار تریپ جداگانه

10 - Trip Coil

11- Continous Supervision

ماه و یا یکسال می باشد. متأسفانه اهمیت این موضوع در برخی سیستم ها چندان جا افتاده نیست و در اکثر موارد مسئولین ضرورتی بر انجام این کار نمی بینند. که نتیجه آن واضح است « مواجهه با سیستم های حفاظتی پیچیده و غامض و در عین حال عدم اعتماد و اطمینان به عملکرد صحیح آن ».

با انجام چنین آزمایشهایی، محدودیتهای ذکر شده در حالت بازبینی مستمر از بین می رود و عملاً نقاط ضعف آنها هم خواهد پوشاند. وضعیت سیستم حفاظتی در طی آزمایش نیز به دقت بررسی می گردد و در نتیجه با اتکا به این اطلاعات می توان محاسبات دقیقتری را در مورد قابلیت اطمینان سیستم حفاظتی انجام دهیم.

امروزه با رله های جدید استاتیکی و دیجیتالی امکان آزمایش خودکار رله های حفاظتی تا حدی به وجود آمده است، در این حالت سیستم "آزمایش خودکار" می تواند هم به شکل دستی و یا در زمانهای بخصوص به شکل خودکار رله را تحت آزمایش قرار دهد و در صورت وجود عیب، آنها را اعلام کند. آزمایش رله می بایست زمانیکه خطایی در شبکه بروز می کند قطع گردد و رله کار عادی خود را انجام دهد. همین نکته باعث پیچیده تر شدن مدار آزمایش خودکار می گردد که هزینه ها را نیز بالا خواهد برد البته در مورد رله های دیجیتالی این مشکل کمتر به چشم می خورد زیرا فقط با افزودن نرم افزار مربوطه این امکان را در رله بوجود می آورند.

۸- نتیجه گیری :

در این مقاله ضمن ارائه تکنیکهای پیشنهادی جهت محاسبه شاخص قابلیت اطمینان تجهیزات حفاظتی به ازای انواع خطاهای آنها، ارزیابی سیستمهای مختلف حفاظتی از سادهترین نوع آنها تا پیچیدهترین شکلشان مطرح شدند و همانطور که مشاهده شد استفاده از سیستمهای حفاظتی مضاعف¹² و پیچیده همیشه جوابگوی نیازهای ما نخواهد بود. اگر با استفاده از چنین سیستمهایی بعنوان مثال قابلیت اتکا افزایش یابد چه بسا که ایمنی همان سیستم شدیداً کاهش یابد و بالعکس.

سیستم حفاظتی احتمال خطای سیستم مجموع را افزایش می دهد. بنابراین بازبینی هر یک از این مدارها می تواند وجود عیب در آنها، قبل از اینکه خطائی در شبکه پیش آید و سیستم حفاظتی نسبت به آن عمل نکند، را مشخص نماید و با انجام تعمیر مناسب سیستم حفاظتی را به حالت سالم خود برگردانیم. امروزه بازبینی مستمر مدارهای تغذیه DC، مدارهای تریپ کلید، مدار ثانویه ترانسهای ولتاژ و ترانسهای جریان در پستهای فشار قوی از ضروریات است. هر چند که وجود چنین مدارهای بازبینی کمک زیادی به افزایش قابلیت اطمینان سیستم حفاظتی می کند، ولیکن به دلیل پیچیدگی عمل قسمتهای مختلف سیستم حفاظتی، این مدارها قابل به تشخیص عیب در تمام حالات کاری سیستم حفاظتی نیستند و از طرفی مدارهای بازبینی نیز خود دچار عملکرد خطا دار می شوند. بنابراین نمی توان تمام اعتماد را بر روی این مدارها پایه ریزی نمود.

مدارهای بازبینی نه تنها برای سیستم های ساده حفاظتی (تکی) مفید می باشند بلکه در مورد سیستم های مضاعف نیز ضروری می باشند، زیرا در غیر این صورت در اثر وجود خطا در یکی از قسمتهای سیستم حفاظتی، عملاً سیستم حفاظتی مضاعف تبدیل به سیستم حفاظتی تکی می گردد. در رله های استاتیکی و دیجیتالی (میکروپروسوری) امکان افزودن مدارهای بازبینی مستمر به مراتب آسانتر از مدار رله های الکترومکانیکی است.

۲-۲- بازرسی و آزمایش دوره ای :

در قسمت های قبل دیدیم که انجام آزمایشات دوره ای می تواند قابلیت اطمینان را در محدوده بخصوصی نگهدارد. طبیعی است که زمان بین دو آزمایش متوالی می بایست از طول عمر مفید سیستم حفاظتی کوتاهتر باشد و هر چه این زمان کاهش یابد احتمال خطا (عمل نکردن سیستم حفاظتی در هنگام خطا) در سیستم حفاظتی کاهش خواهد یافت. از طرف دیگر هر یک از این آزمایشات زمانبر و دارای هزینه است و در حین آزمایش عملاً سیستم حفاظتی خارج از مدار خواهد بود بنابراین این آزمایشها نمی توانند در فواصل زمانی کوتاه انجام گردند و معمولترین پریود آزمایش دوره ای رله ها شش

FOR TRANSMISSION FEEDERS “
Developments in Power System Protection, 25-
27th March 1997, Conference Publication No.
434, IEE, 1997

[9] P. M. Anderson and S. K. Agarwal, “ An
improved model for protective system reliability,”
IEEE Trans. Rel., vol. 41, pp. 422–426, Sept.
1992.

[10] IEEE Working Group D5 of the Line
Protection Subcommittee, Power System Relaying
Committee, “Proposed statistical performance
measures for microprocessor-based transmission-
line protective relays—Part I: Explanation of the
statistics,” IEEE Trans. Power Delivery, vol. 12,
pp. 134–143, Jan. 1997.

[11] J. D. Grimes, “On determining the reliability
of protective relay systems,” IEEE Trans. Rel.,
vol. R-19, pp. 82–85, Aug. 1970.

[12] C. Singh and A. D. Patton, “Protection
system reliability modeling: Unreadiness
probability and mean duration of undetected
faults,” IEEE Trans. Rel., vol. R-29, pp. 339–340,
Oct. 1980.

[13] J. J. Kumm, M. S. Weber, D. Hou, and E. O.
Schweitzer, “Predicting the optimum routine test
interval for protective relays,” IEEE Trans. Power
Delivery, vol. 10, pp. 659–665, Apr. 1995.

[14] P. M. Anderson, G. M. Chintaluri, S. M.
Maghbuhat, and R. F. Ghajar, “An improved
reliability model for redundant protective
systems—Markov models,” IEEE Trans. Power
Syst., vol. 12, pp. 573–578, May 1997.

[15] D. C. Elizondo, J. de la Ree, A. G. Phadke,
and S. Horowitz, “Hidden failures in protection
systems and their impact on wide-area
disturbances,” in Proc. IEEE Winter Power
Meeting, vol. 2, 2001, pp. 710–714.

[16] A. G. Phadke and J. S. Thorp, “Expose
hidden failures to prevent cascading outages in
power systems,” IEEE Comput. Applicat. Power,
vol. 9, pp. 20–23, July 1996. Annu. Western
Protective Relay Conf., Oct. 18–20, 1994,
pp. 1–14.

لذا راه حل منطقی شناخت تجهیزات بطور کامل از
نقطه نظر نوع خط، قابلیت اطمینان از یکسو، و از طرف
دیگر شناخت کامل بخشی از شبکه که قرار است حفاظت
شود، از نقطه نظر اهمیت، سرعت و نوع خطا می باشد.
برای بهینه سازی سیستم های حفاظتی، متناسب با این
اطلاعات و آمار خطاها، تصمیم به انتخاب ادوات حفاظتی
گرفته شود و در عمل نیز ضمن آزمایش دوره ای تجهیزات
حفاظتی می توان بر خلاف تجربیات فعلی، از یک سیستم
حفاظتی منظم، قابل اطمینان و ایمن برخوردار بود.

مراجع :

[1] Xingbin Yu & Chanan Singh.” A Practical
Approach for Integrated Power System
Vulnerability Analysis With Protection Failures “
IEEE TRANSACTIONS ON POWER
SYSTEMS, VOL. 19, NO. 4, NOVEMBER 2004

[2] Nagaraj Balijepalli & Subrahmanyam S.
Venkata. “Modeling and Analysis of Distribution
Reliability Indices “ IEEE TRANSACTIONS ON
POWER DELIVERY, VOL. 19, NO. 4,
OCTOBER 2004

[3] Xingbin Yu & Chanan Singh.” Integrated
Power System Vulnerability Analysis Considering
Protection Failures “ IEEE TRANS , 2003 , PP.
706 - 711

[4] Roy Billinton & M. Fotuhi-Firuzabad & T.
S. Sidhu “ Determination of the Optimum outline
Test and Self-Checking Intervals in Protective
Relaying Using a Reliability Model “IEEE
TRANS. ON POWER SYSTEMS, VOL. 17, NO.
3, AUGUST 2002

[5] Gerald F. Johnson “ Reliability Considerations
of Multifunction Protection “ IEEE TRANS. ON
INDUSTRY APPLICATIONS, VOL. 38, NO. 6,
NOVEMBER / DECEMBER 2002

[6] L. Rafael Castro Ferreira & Peter A. Crossley
& Ronald N. Allan & John Downes “ The
Impact of Functional Integration on the Reliability
of Substation Protection and Control Systems “
IEEE TRANS. ON POWER DELIVERY, VOL.
16, NO. 1, JANUARY 2001

[7] Hongye Wang & James S. Thorp “ Optimal
Locations for Protection System Enhancement: A
Simulation of Cascading Outages “IEEE
TRANSACTIONS ON POWER DELIVERY,
VOL. 16, NO. 4, OCTOBER 2001

[8] J S Pugh & L R Castro Ferreira & P A
Crossley & R N Allan & J Goody & J
Dowries & M Burt. “ THE RELIABILITY OF
PROTECTION AND CONTROL SYSTEMS